

Bruselj, 23. oktober 2025
(OR. en)

14410/25

AGRI 527
AGRIFIN 122
AGRISTR 36
AGRIORG 124
ENV 1095
POLCOM 310

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	22. oktober 2025
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2025) 872 final
Zadeva:	SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ Strategija za generacijsko pomladitev v kmetijstvu

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2025) 872 final.

Priloga: COM(2025) 872 final

Strasbourg, 21.10.2025
COM(2025) 872 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Strategija za generacijsko pomladitev v kmetijstvu

{SWD(2025) 872 final}

1. ZAGOTAVLJANJE PRIHODNOSTI KMETIJSTVA: STRATEGIJA ZA GENERACIJSKO POMLADITEV

Evropsko kmetijstvo je več kot zgolj proizvodnja hrane. Kmetje so v središču naše prehranske varnosti, ključni zavezniki na področju konkurenčnosti, podnebnih ukrepov in varstva okolja ter bistveni za ohranjanje vitalnosti podeželskih območij. Vendar se kmetijstvo spopada z resnimi pritiski, med drugim starajočo se delovno silo, upadanjem podeželskega prebivalstva in zahtevnim mednarodnim okoljem.

Leta 2020 je bila povprečna starost kmetov v EU 57 let, samo 12 % pa jih je bilo mlajših od 40 let¹. V tej mlajši starostni skupini je bilo zgolj 2,5 % žensk. Ker je prehranska varnost bistvena sestavina širše evropske varnosti in strateške avtonomije, to niso samo demografske in širše gledano družbene težave: gre za strateške izzive in naša družbena odgovornost je, da jih obravnavamo.

Prihodnost prehranske varnosti v Evropi je odvisna od dinamične naslednje generacije kmetov in primarnih proizvajalcev hrane.

Vizija za kmetijstvo in prehrano² določa okvir za pristop EU, s katerim bi kmetijstvo in primarni sektor postala privlačnejša, bolj konkurenčna, primernejša za prihodnost in pravičnejša.

Z novim pristopom, predlaganim za naslednji večletni finančni okvir, imamo priložnost: skupna kmetijska politika (SKP) tradicionalno podpira mlade kmete³ z namenskimi ukrepi in proračunom, med drugim s podporo za vzpostavitev, višjimi stopnjami podpore za naložbe in kreditnimi ukrepi. Z novim predlogom SKP za obdobje po letu 2027⁴, če bo sprejet, bi ta podpora lahko postala še bolj usmerjena in ambicioznejša. Namenski ukrepi, kot so začetni sveženj za mlade kmete, boljše usmerjanje sredstev z regresivnimi plačili za mlade kmete in podpora za naložbe, bi pomagali ustvariti potreben zagon in povečati privlačnost tega poklica pri mlajših generacijah. SKP za obdobje po letu 2027 bo imela koristi tudi od večjih sinergij med politikami EU, določenih v načrtih za nacionalna in regionalna partnerstva (v nadaljnjem besedilu: načrti za NRP)⁵, pri katerih bodo države članice imele prožnost, da oblikujejo celovit sklop ukrepov za mlade kmete na različnih področjih politike.

Ta strategija za generacijsko pomladitev v kmetijstvu, ki je politična prednostna naloga Komisije⁶, daje prednost ukrepom politike in podpori za mlade in nove kmete, zlasti mlajše od 40 let. Obravnava ključne ovire, ugotovljene iz obsežnih posvetovanj z deležniki⁷, s posebnim poudarkom na mladih kmetih in podeželski mladini, ter podatkov iz različnih virov⁸. Poleg tega podpira starejše kmete pri dostojnem prenosu njihovih gospodarstev na naslednjo generacijo kmetov, države članice pa spodbuja, naj zagotovijo pravične in zanesljive pokojninske sisteme, vse to v okviru širših prizadevanj za spodbujanje

¹ Eurostat, *Farmers and the Agricultural Labour Force (Kmetje in delovna sila v kmetijstvu)*, 2020.

² [Vizija za kmetijstvo in prehrano: skupno oblikovanje kmetijskega in živilskega sektorja, ki bo privlačen za prihodnje generacije.](#)

³ Člen 4(6) Uredbe (EU) 2021/2115 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte SKP.

⁴ COM(2025) 560 final.

⁵ COM(2025) 565 final.

⁶ [Poslanica komisarju Hansnu.](#)

⁷ Delovni dokument služb Komisije Posvetovanje z deležniki – zbirno poročilo, spremni dokument k tej strategiji.

⁸ *Young farmers in EU agriculture* (Mladi kmetje v kmetijstvu EU) – analitični povzetek št. 10, GD za kmetijstvo in razvoj podeželja.

vkjučujočega in odpornega razvoja podeželja. Usklajena je s stališči Evropskega parlamenta⁹ in Sveta¹⁰ ter rezultati strateškega dialoga¹¹.

Podeželska območja ob vzhodnih mejah EU, ki jih je prizadela vojna agresija Rusije proti Ukrajini, se spopadajo s specifičnimi socialno-ekonomskimi in varnostnimi pritiski, ki zahtevajo stalno podporo v okviru teh širših prizadevanj. Za zagotovitev trajnostnega, produktivnega in odpornega kmetovanja je treba odločno ukrepati že danes. Če ne bomo ukrepali zdaj, se bo trend staranja utrdil, kar bo pomladitev še otežilo. Potrebno je takojšnje ukrepanje na ravni EU ter nacionalni in regionalni ravni z vsevladnim pristopom.

Javna podpora sicer ostaja ključnega pomena, vendar so za resničen premik potrebne **reforme, zlasti na nacionalni in regionalni ravni**, da se odpravijo glavne ovire za generacijsko pomladitev. To vključuje **potrebo po izboljšanju dostopa do financiranja in zemljišč, krepitvi prenosa spretnosti in znanja ter povečanju privlačnosti podeželskega življenja**, in sicer z zagotavljanjem boljših javnih storitev in ustrezne infrastrukture, ki je vključujoča, dostopna ter upošteva potrebe invalidov in skupin, ki jim grozi diskriminacija. V tem kontekstu lahko spodbujanje kulturnih pobud prispeva h krepitvi socialnih vezi in večji privlačnosti podeželskega življenja. „**Možnost ostati na podeželju**“ se uporablja za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov, ki želijo ostati in kmetovati na svojem ozemlju.

Poleg tega **bodo inovacije oblikovale konkurenčnost in preobrazbo kmetijstva**. Naslednja generacija kmetov ima velik potencial za spodbujanje te preobrazbe. **Mladi kmetje so podjetni in prilagodljivi, pogosto vodilni pri sprejemanju novih tehnologij, trajnostnih praks in raznolikih poslovnih modelov**. Njihova vključenost je bistvena za oblikovanje v prihodnost usmerjenega in odpornega kmetijskega sektorja.

Te priložnosti bi bile v prihodnosti lahko še večje s predlaganim znatnim povečanjem skupnega proračuna za raziskave in inovacije v okviru predlaganega Evropskega sklada za konkurenčnost (ESK)¹² in predlaganega novega okvirnega programa za raziskave in

⁹ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 19. oktobra 2023 o generacijski pomladitvi na evropskih kmetijah prihodnosti ([2022/2182\(INI\)](#)).

¹⁰ Sklepi Sveta o dolgoročni viziji za podeželska območja EU [15631/23](#).

¹¹ [Strateški dialog o prihodnosti kmetijstva EU –Skupna perspektiva za kmetijstvo in prehrano v Evropi](#), 2024.

¹² Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi Evropskega sklada za konkurenčnost (ESK), vključno s posebnim programom za dejavnosti raziskav in inovacij na področju obrambe, razveljavitvi uredb (EU) 2021/522, (EU) 2021/694, (EU) 2021/697, (EU) 2021/783 ter spremembi uredb (EU) 2021/696, (EU) 2023/588 in (EU) [EDIP], COM(2025) 555 final, sklop „Zdravje, biotehnologija, kmetijstvo in biogospodarstvo“.

inovacije¹³. V obdobju 2028–2034 bi pristop načrtovanja, predlagan v načrtih za NRP, če bo sprejet, državam članicam omogočil, da ustvarijo sinergije med področji politike za boljše reševanje izzivov ter zagotovijo konkreten odziv politike za mlade kmete in državljane, ki živijo na podeželskih območjih.

2. OPREDELITEV OVIR ZA GENERACIJSKO POMLADITEV

Med letoma 2004 in 2024 se je delež prebivalstva Evropske unije v starosti več kot 65 let s 16 % povečal na 22 %, delež prebivalstva v starosti 0–19 let pa se je z 22 % znižal na 20 %¹⁴. Ta sprememba vpliva na številne sektorje, vendar je učinek še posebej občuten na podeželskih območjih in zlasti v kmetijstvu.

Staranje prebivalstva je v kmetijstvu hitrejše kot v drugih sektorjih. Veliko več kmetij upravlja kmetje, ki so že dosegli upokojitveno starost (33,2 %), kot mladi kmetje (12 %) ¹⁵, čeprav se to med državami članicami razlikuje. To neravnovesje, s podobnimi trendi v sektorjih ribištva in akvakulture, ogroža dolgoročno prehransko varnost, strateško avtonomijo EU pri proizvodnji hrane in prihodnost evropske kmetijske krajine.

Mlade od vstopa v kmetijstvo odvrčajo številne medsebojno povezane ovire, kot so dostop do zemljišč, ugodnih kreditov ter osnovnih spretnosti / strokovnega znanja. Dedovanje kmetij zahteva dolgoročen vložek ter pogosto vključuje kompleksna pravna, finančna in čustvena vprašanja, zlasti na družinskih kmetijah. Ti izzivi skupaj s kapitalsko intenzivno naravo sodobnega kmetijstva odvrnejo številne potencialne nove udeležence.

Kmetje upravlja približno 40 % skupne površine zemljišč v EU¹⁶, s čimer kmetijski sektor postavlja v središče prehranske varnosti, živahnih podeželskih območij in ključnih okoljskih storitev, kot so odpornost proti podnebnim spremembam in odpornost v zvezi z vodo ter ohranjanje biotske raznovrstnosti. Z aktivnim upravljanjem zemljišč tudi zmanjšujejo tveganje ekstremnih vremenskih dogodkov in krepijo odpornost podeželja. To je še zlasti pomembno v najbolj oddaljenih regijah Unije, ki so močno odvisne od kmetijstva in bolj ranljive za vremenske dogodke in naravne nesreče.

Zagotavljanje generacijske pomladitve, zlasti na družinskih kmetijah, je bistveno za ohranjanje prehranske varnosti, prenos znanja in usklajitev produktivnosti s trajnostnostjo. Poleg proizvodnje hrane in trajnostnega upravljanja zemljišč številni kmetje z energijo iz biomase ter sončno in vetrno energijo prispevajo k energiji iz obnovljivih virov ter s tem podpirajo podnebne cilje in energetske varnost, prihodnje reforme pa lahko optimizirajo povezave z omrežjem, povečajo dohodke kmetij ter skupnostim zagotovijo lokalno proizvedeno energijo.

¹³ Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa za obdobje 2028–2034, določitev pravil za sodelovanje in razširjanje rezultatov ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2021/695, COM(2025) 543 final, steber II, tematsko področje „Zdravje, biotehnologija, kmetijstvo in biogospodarstvo“.

¹⁴ Eurostat, *Demography of Europe, 2025 edition* (Demografija Evrope, izdaja za leto 2025).

¹⁵ Eurostat, *Agriculture statistics – family farming in the EU* (Kmetijska statistika – družinsko kmetovanje v EU), 2020.

¹⁶ Eurostat, *Farms and farmland in the European Union, 2020* (Kmetije in kmetijska zemljišča v Evropski uniji).

Generacijska pomladitev je ključna za ohranjanje vitalnosti, konkurenčnosti in inovativnosti kmetijstva, da se zagotovi preskrba z varno, trajnostno in cenovno dostopno hrano za več kot 450 milijonov potrošnikov v EU. Cenovna dostopnost hrane ostaja zaskrbljujoča, saj visoke cene bremenijo proračune gospodinjstev, zlasti pri skupinah z nizkimi dohodki.

Da bi kmetovanje postalo vzdržna in izpolnjujoča karierna možnost za mlade, so potrebni ukrepi tudi izven kmetijskega sektorja. Na podeželju je vse manj mladih. Med letoma 2013 in 2019 se je število mladih v starosti 15–24 let, ki živijo na podeželskih območjih v EU-28¹⁷, s 3,6 milijona zmanjšalo na 1,9 milijona, tistih v starosti 25–29 let pa s 6,9 milijona na 5,9 milijona¹⁸.

Prihodnost kmetov je odvisna od tega, ali bodo podeželska območja v skladu z dolgoročno vizijo za podeželska območja EU¹⁹ postala **močnejša, povezana, odporna in uspešna**. Živahne skupnosti, visokokakovostna infrastruktura, dostopne storitve, privlačno in kakovostno izobraževanje in usposabljanje ter priložnosti za zaposlitev zunaj kmetij in močne socialne povezave so ključnega pomena za zadržanje mladih in zagotavljanje „možnosti ostati na podeželju“, hkrati pa tudi privabljajo nove kmete. Podeželska območja so osrednjega pomena za naš evropski način življenja in poskrbeti moramo, da ostanejo privlačna za življenje.

„Kmetje prihodnosti“ bodo sodelovali v bolj raznolikih mrežah, ki vključujejo nove udeležence v kmetijstvu, različne kmetijske in poslovne modele, od katerih so nekateri povezani s socialnim gospodarstvom, ter inovativna partnerstva, ki odražajo vse večjo raznolikost prehranskih sistemov²⁰. Pomembne so nove oblike sodelovanja, kot so partnerstva, medgeneracijske izmenjave, sinergije z drugimi sektorji in souporaba zemljišč, saj zmanjšujejo ovire za vstop in krepijo vezi v skupnosti. Ti modeli prispevajo k ustvarjanju bolj vključujočih in odpornejših sistemov kmetovanja, ki nato prispevajo k družbeni in gospodarski vitalnosti podeželskih območij. Ob podpori zadrug in organizacij proizvajalcev ponujajo praktične poti za nove udeležence ter hkrati krepijo socialno-ekonomsko tkivo na podeželskih območjih.

Nazadnje je prihodnost kmetijstva in podeželskih območij odvisna od ustvarjanja pravih pogojev, da si bodo mladi lahko tam ustvarili življenje in poklicno pot, kmetijstvo pa bo tako lahko še naprej prispevalo k odporni in trajnostni EU.

3. SPROSTITEV PRILOŽNOSTI ZA NASLEDNJO GENERACIJO KMETOV V EVROPI

Kmetijstvo v EU ponuja širok in razvijajoč se nabor priložnosti za privabljanje, podpiranje in zadržanje mladih in novih kmetov ter kmetijskih delavcev. Različni modeli kmetij so še vedno pomembni, saj na različne načine prispevajo k produktivnosti, odpornosti proti podnebnim spremembam, okoljski trajnostnosti, ohranjanju podeželskih in lokalnih tradicij kot sestavnega dela kulturne dediščine Unije in trajnostnosti prehranskih sistemov ter privabljajo nove profile mladih kmetov. S sprejemanjem te raznolikosti se zagotavlja vključujoč sektor, ki se odziva na spremenljive pogoje, potrebo po kmetijski diverzifikaciji za zagotovitev prehranske varnosti, zlasti na odročnih območjih, povpraševanje potrošnikov

¹⁷ EU-28 vključuje Združeno kraljestvo pred njegovim izstopom iz EU 31. januarja 2020.

¹⁸ [Mladi v kmetijstvu in na podeželju – Evropska komisija](#).

¹⁹ Uredba (EU) 2025/1914 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. septembra 2025 o spremembi uredb (EU) 2021/1058 in (EU) 2021/1056 glede posebnih ukrepov za obravnavanje strateških izzivov v okviru vmesnega pregleda, UL L, 19.9.2025.

²⁰ [Zbirka publikacij Skupnega raziskovalnega središča – *Farmers of the future* \(Kmetje prihodnosti\)](#).

in poslovne vizije. Mladi kmetje imajo ključno vlogo pri oblikovanju prihodnosti kmetijstva, najsibo z inovacijami ali tradicionalnimi spretnostmi.

Diverzifikacija kmetijskih dejavnosti in proizvodov prispeva k trdnosti sektorja, saj širi vir dohodkov: kmečki turizem, predelava na kmetiji, integrirani kmetijski in akvakulturni sistemi, biogospodarske rešitve, kot so proizvodnja obnovljivih materialov in energije iz biomase ali krme iz alg ali sekvestracija ogljika, spadajo med dejavnosti z velikim potencialom za prispevanje k vzdržnemu preživljanju na podeželju. Z biogospodarstvom in krožnimi rešitvami se na primer odpadki spreminjajo v vire in energijo, hkrati pa se prispeva k strateški avtonomiji Unije ter njenim podnebnim in okoljskim ciljem. Pri tem se ustvarjajo nova delovna mesta z več priložnostmi. Za številne mlade kmete, ki pogosto na kmetiji delajo s krajšim delovnim časom ali ob drugi zaposlitvi, so takšne priložnosti lahko ključne za oblikovanje prožnih in stabilnih poklicnih poti v širšem kmetijskem sektorju.

Generacijska pomladitev ni odvisna samo od SKP. Za privabljanje mladih in novih ljudi so bistvene **širše naložbe v podeželsko infrastrukturo in storitve**, med drugim dostopno in vključujoče kakovostno zdravstvo in dolgotrajna oskrba, izobraževanje in usposabljanje, stanovanja, voda, infrastruktura, varstvo otrok, prevoz, digitalne komunikacije in pristočasne storitve v skladu z evropskim stebrom socialnih pravic.

Kohezijska politika dopolnjuje intervencije SKP in zagotavlja znatno podporo na podeželskih območjih. Z usmerjenimi naložbami, med drugim v podeželska širokopasovna omrežja, čisto energijo, zdravje, izobraževanje, spretnosti, zaposlovanje, socialno vključenost in lokalno infrastrukturo, podpira ekonomske, socialne in teritorialne cilje. Te naložbe prinašajo dodano vrednost in dobrobit na podeželska območja. Tudi vmesni pregled programov kohezijske politike²¹ ustvarja spodbude in prožnost, da se podprejo prednostni cilji, kot so odpornost v zvezi z vodo, stanovanja, energetske prehode ter konkurenčnost in inovacije, ki so pomembna vprašanja za podeželska območja.

Medtem ko se kmetijstvo s komasacijami, povezovanjem vrednostnih verig, uvajanjem tehnologije in prilagajanjem podnebnim spremembam preoblikuje, so potrebna orodja za pomoč kmetom in oblikovalcem politik pri predvidevanju in odzivanju z usklajenimi in v prihodnost usmerjenimi ukrepi v skladu z veljavnimi pravili o državni pomoči.

4. NOVA SKP IN NAČRT ZA NRP: SPODBUJANJE POZITIVNIH SPREMENB

SKP ima osrednjo vlogo pri ustvarjanju priložnosti za trajnostni razvoj gospodarstev, in sicer z izboljšanjem dostopa do financiranja, znanja in inovacij, ukrepi držav članic pa obravnavajo tudi ključne ovire, kot je dostop do zemljišč za nove udeležence²².

Predlog SKP za obdobje po letu 2027 v okviru večletnega finančnega okvira pomeni velik korak k sodobnejšemu, bolj vključujočemu in v prihodnost usmerjenemu evropskemu kmetijstvu, pri čemer v središče postavlja generacijsko pomladitev.

Če bo sprejet, bi lahko olajšal vstop novih kmetov z okrepljeno podporo za raziskave in inovacije, ki je ključna za generacijsko pomladitev, spodbujanje modernizacije in

²¹ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi uredb (EU) 2021/1058 in (EU) 2021/1056 glede posebnih ukrepov za obravnavanje strateških izzivov v okviru vmesnega pregleda.

²² Evropska komisija – Generalni direktorat za kmetijstvo in razvoj podeželja – Enota A.3 (2025): *Assessment of generational renewal strategies across EU Member States – Report* (Ocena strategij generacijske pomladitve v državah članicah EU – poročilo).

produktivnosti, ustvarjanje gospodarskih priložnosti in izboljšanje življenjskih razmer na podeželju, hkrati pa podpira raznolikost in vključevalnost. Komisija s predlogom naslednjega večletnega finančnega okvira predlaga tudi bolj celosten pristop k podpori za podeželje v SKP in zunaj nje. Naložbe zahtevajo usklajeno ukrepanje med vladnimi službami in ravnmi upravljanja, podprto s potrebnimi reformami. Predlog SKP je v središču predloga Komisije za nove načrte za NRP, dopolnjujejo pa ga ukrepi EU ter nacionalne in regionalne pobude.

Načrt za NRP mora vsebovati ukrepe za obravnavanje generacijske pomladitve, vključno s pripravo nacionalne strategije, v kateri so opredeljeni demografski trendi, obravnavane vstopne ovire in določeni usmerjeni podporni ukrepi. Da bi bile te strategije učinkovite, morajo biti celovite, odražati kompleksne razmere, s katerimi se kmetje srečujejo v posameznih državah članicah, biti usklajene s širšimi nacionalnimi in regionalnimi prizadevanji za oživitev podeželskih območij ter prispevati k skupnim prizadevanjem EU za generacijsko pomladitev. Države članice bi morale določiti konkretne cilje za generacijsko pomladitev, redno poročati o napredku in uvesti prilagoditve, če rezultati niso zadovoljivi, ter pojasniti, kako načrt usmerja sredstva v podporo generacijski pomladitvi. Komisija bi nato z referenčnimi vrednostmi in namenskimi priporočili SKP usmerjala nacionalne politike ter zagotavljala odgovornost in usklajenost s cilji na ravni EU. **V središču te nove strategije je obsežen „začetni sveženj“ za mlade kmete,** ki vključuje podporo za vzpostavitev gospodarstev, podporo za naložbe in dostop do finančnih instrumentov ter ugodne davčne ukrepe. Dopolnilni ukrepi podpirajo zagon gospodarstev, partnerstva za inovacije, sheme dedovanja, usposabljanje in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah, da se kmetom pomaga bolje uskladiti poklicno in zasebno življenje. Za izboljšanje dostopnosti in učinkovitosti se predlaga, da bi bila vsa podpora dostopna prek enotne vstopne točke v vsaki državi članici.

Za doseg želenih rezultatov bi morale države članice, zlasti tiste, ki zaostajajo, podvojiti svoja prizadevanja za generacijsko pomladitev. Komisija bo v okviru prihodnjega usmerjevalnega mehanizma državam članicam priporočila, da za ta namen vložijo vsaj 6 % svojih namenskih zneskov za kmetijstvo²³. Ta znesek se po potrebi lahko dopolni, da se zagotovi ustrezna raven financiranja v okviru načrta za NRP za izvajanje nacionalne strategije.

S to kombinacijo nacionalnih zavez, merljivih ciljev in smernic Komisije bi predlagana nova SKP okrepila svojo vlogo gonilne sile prenove, mladim kmetom omogočila vzdržne poklicne poti ter zagotovila dolgoročno trajnostnost evropskega kmetijstva.

²³ 6 % zneskov iz Priloge XVIII k [uredba o NRP – COM(2025) 565 final].

Vodilne pobude²⁴:

- *Obvezna celovita **strategija za generacijsko pomladitev v kmetijstvu v vsaki državi članici**, okrepljena z jasnimi zahtevami za opredelitev demografskih trendov, vstopnih ovir in usmerjenih podpornih ukrepov.*
- *Podvojitev prizadevanj držav članic za generacijsko pomladitev. Za prihodnjo pripravo načrtov za nacionalna in regionalna partnerstva (NRP) bo Komisija v okviru prihodnjega usmerjevalnega mehanizma državam članicam priporočila, da za ta namen **vložijo vsaj 6 % svojih namenskih odhodkov za kmetijstvo**, ki jih lahko dopolnijo z dodatnimi sredstvi v okviru NRP, da zagotovijo ustrezno financiranje za izvajanje nacionalne strategije.*
- *„**Začetni sveženj za mlade kmete**“, da se mladim kmetom olajša vstop in zagon dejavnosti v sektorju, s celovitim svežnjem intervencij.*

5. URESNIČEVANJE STRATEGIJE: NADALJNI KORAKI ZA GENERACIJSKO POMLADITEV

Da bi se generacijska pomladitev trajno zasidrala v evropskem kmetijstvu, je v središče razvoja politik treba nujno postaviti mlade kmete. Za zagotovitev, da mladi kmetje ne zgolj prejemajo podporo, temveč tudi dejavno sodelujejo, je Komisija vzpostavila strukturirano **udejstvovanje mladih**, da bi se njihova stališča upoštevala med celotnim oblikovanjem in izvajanjem politik. Kot del tega pristopa je Komisija v tem mandatu gostila dva dialoga o mladinski politiki²⁵ na temo generacijske pomladitve ter s tem mladim omogočila, da oblikujejo kmetijsko politiko.

Na nacionalni ravni se države članice spodbujajo, da predstavnike mladih kmetov vključijo v odbore za spremljanje²⁶, **da bi zagotovile, da se njihovi pogledi upoštevajo pri odločitvah o politikah** v okviru SKP. To ustvarja institucionalni prostor za njihov glas pri odločanju, kar jim omogoča, da prispevajo k boljšemu izvajanju in okrepijo odgovornost za izpolnjevanje zavez glede generacijske pomladitve.

Ta strategija z vključevanjem mladih neposredno v oblikovanje kmetijske politike postavlja temelje za večjo odgovornost, bolj odzivno podporo ter dinamičen in v prihodnost usmerjen kmetijski sektor. Odraža zavezo EU, da bodo tisti, ki so pripravljeni voditi evropsko kmetijstvo v prihodnost, imeli pri tem orodja in besedo.

Da bi izkoristili ta zagon, se bodo dialogi o mladinski politiki v tem mandatu nadaljevali vsako leto. Omogočali bodo redno izmenjavo mnenj in izkušenj ter ozaveščeno razpravo o ključnih vprašanjih politike in zagotavljali, da se enako prisluhne vsem mladim.

KLJUČNI CILJI IN STRATEŠKE PREDNOSTNE NALOGE

Glavni cilj te strategije je s podpiranjem dohodkov kmetij zagotoviti dolgoročno odpornost kmetijskega sektorja. To je bistveno ne le za vitalnost podeželskih območij, temveč tudi za prehransko varnost Evrope. Gre za pomoč kmetom, da vzpostavijo trajnostna gospodarstva, ki so sposobna preživetja in primerna za prihodnost. Glavna medsektorska omogočitvena dejavnika za doseganje tega so inovacije in podjetništvo.

²⁴ Več predlaganih ukrepov in pobud temelji na predlogih za večletni finančni okvir za obdobje po letu 2027. Ker se za te predloge uporablja postopek soodločanja, bo njihova končna vsebina odvisna od izida zakonodajnega postopka.

²⁵ https://agriculture.ec.europa.eu/overview-vision-agriculture-food/young-people-agriculture-and-rural-areas_sl.

²⁶ Kot je navedeno v členu 124 Uredbe (EU) 2021/2115.

Ključno je mlade in nove kmete opremiti, da izkoristijo nastajajoče priložnosti, ter **podpreti diverzifikacijo dohodkov kmetij**. S tem pristopom naj bi kmetje dolgoročno postali odpornejši in manj odvisni od subvencij. Med drugim temelji na potencialu biogospodarstva, energije iz obnovljivih virov, naravovarstvenih in ogljičnih dobropisov ter kratkih dobavnih verig.

Strategija priznava, da mora kmetovanje zagotavljati stabilen in **pravičen dohodek s pravičnimi cenami**²⁷, da se podpre vzdržno in privlačno preživljanje. Sodelujoči v dialogu o mladinski politiki²⁸ so pravični dohodek opredelili kot najbolj pereč izziv. Veliko mladih Evropejcev od vstopa v kmetovanje še vedno odvrta omejene gospodarske možnosti. Komisija te pomisleke priznava in jih že obravnava s širšimi pobudami, med drugim reformami in novimi orodji za izboljšanje pravičnosti in preglednosti v verigi preskrbe s kmetijskimi in živilskimi proizvodi²⁹. Pomembno je spomniti na ključno vlogo organizacij proizvajalcev, ki lahko okrepijo pogajalsko moč kmetov, izboljšajo dostop do trga in prispevajo k pravičnejšemu dohodku.

Obstaja široko soglasje³⁰, da je nujno ukrepati na petih področjih: dostop do financiranja, dostop do izobraževanja, usposabljanja in spretnosti, dostop do zemljišč, primerna življenjska raven na podeželskih območjih ter pomoč pri dedovanju in upokojitvi. Ti izzivi so obravnavani v petih strateških sklopih, ki vsak zajema ključne vodilne pobude in podporne ukrepe.

A. Dostop do kreditov in financiranja

Dostop do financiranja ostaja velik izziv za vse kmete, zlasti mlade in nove kmete, saj so za vzpostavitev ali prevzem kmetije potrebne visoke vnaprejšnje naložbe z zapoznelim in pogosto nepredvidljivim ali negotovim donosom. Veliko jih svojo pot začne z dolgovi, zaradi česar težko financirajo nove dejavnosti, prevzemajo trajnostne prakse ali posodabljajo opremo. Leta 2023 je stopnja zadolženosti mladih kmetov znašala več kot 20 % v primerjavi z 8 % pri kmetih v starosti nad 65 let³¹, kar kaže na večji finančni pritisk, s katerim se srečujejo mlajše generacije.

Leta 2022 so se mladi kmetje v EU-27 spopadali s finančno vrzeljo v višini 14,1 milijarde EUR, kar predstavlja 22 % skupnega primanjkljaja sektorja in 11-odstotno povečanje od leta 2017³². Nova raziskava fi-compass EIB³³ kaže, da v ključnih sektorjih ni izboljšav: pri žitih, oljnicah in beljakovinskih rastlinah se beleži vrzel v višini 4,9 milijarde EUR, pri zelenjavi v višini 3,2 milijarde EUR, pri kravah molznicah pa v višini 0,4 milijarde EUR. Ta vse večja

²⁷ Uradne opredelitve „pravične cene“ ni, razumna razlaga pa je, da gre za ceno, ki zajema vse stroške trajnostne proizvodnje, zagotavlja dostojen dohodek proizvajalcem in ostaja cenovno dostopna za potrošnike.

²⁸ [Dialog o mladinski politiki na področju kmetijstva](#).

²⁹ Predlagane spremembe uredbe o skupni ureditvi trgov, katerih namen je okrepiti položaj kmetov v pogajanjih o pogodbah, spodbuditi sodelovanje in izboljšati prenos cen. Podobno naj bi nova pravila o čezmejnem izvrševanju na podlagi direktive o nepoštenih trgovinskih praksah bolje zaščitila kmete. Ta prizadevanja dopolnjuje opazovalna skupina EU za agroživilsko verigo, ki bo priskrbel podatke o oblikovanju cen v podporo pravičnejšim odločitvam o politikah.

³⁰ Delovni dokument služb Komisije Posvetovanje z deležniki – zbirno poročilo, spremni dokument k tej strategiji.

³¹ Podatki mreže za zbiranje računovodskih podatkov s kmetijskih gospodarstev (FADN).

³² Fi-compass, [Financing Gap in Agriculture & Agri-Food \(Vrzel v financiranju v kmetijskem in živilskem sektorju\)](#), RTW, 2023.

³³ To so predhodni rezultati raziskave fi-compass, izvedene leta 2025, ki je zajela navedene tri podsektorje in katere rezultati bodo v bližnji prihodnosti objavljeni na spletišču fi-compass.

vrzel poudarja osrednjo vlogo mladih kmetov pri izpolnjevanju naložbenih potreb sektorja ter nujnost odpravljanja njihovih finančnih omejitev.

Eno najbolj perečih vprašanj je omejen dostop do prilagojenih finančnih produktov. Mladi kmetje zaradi odsotnosti kolateralnega poroštva ali kreditne zgodovine pogosto **težko pridobijo dolgoročna posojila**, zlasti daljša od 12 let. Za odpravo teh ovir je treba posebej zanje oblikovati finančne instrumente, kot so posojila in jamstva. Ti instrumenti lahko podpirajo najrazličnejše naložbe, od razvoja gospodarstev in prilagajanja podnebnim spremembam do digitalizacije in postopnega nakupa kmetij z odkupom delnic. Morali bi biti tudi prilagojeni posebnostim alternativnih poslovnih modelov, kot so zadruge in socialna podjetja. Javno-zasebna partnerstva ter tesnejše sodelovanje s skupino Evropske investicijske banke in drugimi finančnimi institucijami lahko dodatno olajšajo dostop do financiranja, posredna jamstva pa bi lahko pomenila neizkoriščen potencial za države članice, ki želijo podpreti generacijsko pomladitev. Komisija bo skupaj s skupino Evropske investicijske banke proučila oblike podpore za mlade in nove kmete, vključno z jamstvenimi shemami in subvencijami obrestne mere.

Financiranje je bistvenega pomena zlasti pri nakupu zemljišč. Mladim kmetom je treba omogočiti, da za nakup kmetijskih zemljišč uporabijo instrumente, ki jih sofinancira EU, brez nepotrebnih omejevalnih pogojev. Tako bi lahko utrdili svoje dejavnosti in vlagali v dolgoročne izboljšave, kot so zdravje tal, agroekološke prakse ali sekvestracija ogljika. Dostop do zemljišč ostaja velika ovira in olajšanje nakupa zemljišč je ključnega pomena za zagotovitev dolgoročne sposobnosti preživetja.

Hkrati so **naložbe v inovacije in sodobne tehnologije** bistvene za izboljšanje produktivnosti, povečanje odpornosti in podpiranje zelenega prehoda. Financiranje mora presegati običajna orodja, da se mladim kmetom omogoči, da prevzamejo nove tehnike, digitalna orodja in trajnostne rešitve, s katerimi bodo lahko kos izzivom podnebnih sprememb in spreminjajočemu se povpraševanju na trgu. To je še zlasti pomembno za ekološko kmetovanje, pri katerem lahko manjši pridelki povečajo finančno tveganje. V zvezi s tem so ključni učinkoviti instrumenti za obvladovanje tveganj. Čeprav bi nova prehodna plačila v višini 200 000 EUR v okviru prihodnje SKP, če bodo sprejeta, lahko predstavljala dober primer za podporo ekološkim proizvodom in prehodu, bo za soočanje z obsežnimi izzivi potrebnih več sredstev.

Poleg tega kmetje zaradi regulativnih sprememb težko z zaupanjem izvajajo dolgoročne naložbe. Posojila najamejo na podlagi veljavnih pravil, nato pa se ta pravila spremenijo, še preden se njihove naložbe obrestujejo, kar ogroža pravno varnost in predvidljivost. Ključni cilj Komisijine vizije za kmetijstvo in prehrano je zato predvidljivejši agroživilski sektor za leto 2040. Komisija se zavezuje zadosti dolгим prehodnim obdobjem pri obravnavi regulativnih sprememb, ki vplivajo na kmetije.

Glede na navedeno ostajata SKP in nacionalno financiranje ključnega pomena. Podpora za vzpostavitev in usmerjena podpora za naložbe sta bistveni, da se mladim kmetom pomaga ustanoviti gospodarstvo, krepiti odpornost ter obvladovati tržna in podnebna tveganja. Prehodni pavšalni zneski, kot so predvideni v prihodnji SKP, bi prav tako lahko imeli dragoceno vlogo pri podpiranju kmetov v kritičnih zgodnjih fazah prilagajanja tem izzivom.

Predlagani Evropski sklad za konkurenčnost bi skupaj s stebrom II programa Obzorje Evropa lahko ponudil načine financiranja za kmete, vključno z mladimi in novimi kmeti, da razširijo svojo dejavnost in premagajo strukturne ovire. V skladu s strategijo EU za zagonska podjetja

in podjetja v razširitveni fazi³⁴ ti instrumenti mobilizirajo kapital, odpravljajo vrzeli v financiranju rasti ter spodbujajo zagon agroživilskih podjetij na podeželskih območjih. Mladi kmet, ki ustanovi podeželsko zagonsko podjetje, bi lahko svojo dejavnost še razširil z dostopom do teh orodij, vključno z Evropskim svetom za inovacije, kadar je ustrezno.

Prilagojeni finančni instrumenti in integrirani mehanizmi podpore, namenjeni združevanju javnega in zasebnega financiranja, bodo ključni za sprostitvev potenciala naslednje generacije in spodbujanje trajnostne preobrazbe kmetijstva EU.

Vodilne pobude

- ***V predlogu za prihodnjo SKP je potrojena najvišja raven podpore SKP (bruto ekvivalent nepovratnih sredstev) za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov, kadar se podpora zagotavlja prek finančnih instrumentov (s 100 000 EUR na 300 000 EUR), kar omogoča veliko večji obseg posojila na projekt in/ali znatno znižanje plačil obrestnih mer.***
- ***Predlog določa tudi višjo stopnjo podpore za naložbe v višini največ 85 % ter možnost, da države članice določijo najnižje ravni porabe ali višje stopnje sofinanciranja EU za mlade kmete.***

Ukrepi, predlagani v sedanji SKP in v predlogu SKP za obdobje 2028–2034		
Podpora za finančno zasnovo in ozaveščanje	Ponujanje tehnične pomoči za oblikovanje in izvajanje finančnih instrumentov, prilagojenih mladim kmetom. To vključuje mentorstvo in podporo prek platform, kot je fi-compass, ter prizadevanja za okrepljeno in dostopno komuniciranje in razširjanje informacij v okviru mreže SKP za ozaveščanje o možnostih financiranja.	2. četrtnje 2026 in sedanja SKP
Dostop do financiranja in boljše obvladovanje tveganj v strategijah držav članic in prek začetnega svežnja	• Ukrepi za dostop mladih kmetov do financiranja v okviru strategij generacijske pomladitve ter razmislek o uporabi dodatnih ukrepov, kot so višje stopnje nepovratnih sredstev ali dodatne točke pri izbiri projektov za premalo zastopane skupine, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti mladim kmeticam. • Vzpostavitev posojilnih in jamstvenih skladov za mlade kmete, vključno z instrumenti z znižanimi obrestnimi merami, nižjimi zavarovanji, obdobji odloga in daljšimi obdobji odplačevanja, v okviru nacionalnih sredstev držav članic in prek orodij iz začetnega svežnja, tudi za ekološko kmetovanje. •	nova SKP – od leta 2028

³⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija EU za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi: Izberite Evropo za zagon in razširitev, COM(2025) 270 final.

Poslovni načrti	Svetovalne storitve za podporo mladim kmetom in novim udeležencem pri pripravi in posodabljanju poslovnih načrtov ter hkrati krepitev povezav med mesti in podeželjem.	od 4. četrtega 2025
Ukrepi, predlagani v drugih politikah EU		
Namenska sredstva EIB za posojila	Spodbujanje in spremljanje sredstev EIB za posojila za kmetijstvo in biogospodarstvo, vključno s financiranjem, namenjenim mladim kmetom. Zagotavljanje preglednosti in poročanja o specifičnih odhodkih, ki koristijo tej skupini. Spodbujanje EIB, naj okrepi financiranje z lastnimi tveganji poleg jamstev EU. Proučitev oblik podpore za mlade in nove kmete, vključno z jamstvenimi shemami in subvencijami obrestne mere.	2025–2027 in pozneje / nova strategija EU za biogospodarstvo
Podpora iz ustreznih instrumentov v sodelovanju s skupino Evropske investicijske banke in drugih instrumentov izvajalskih partnerjev	Olajšanje dostopa mladih kmetov do financiranja z ustreznimi instrumenti, zlasti jamstvenimi produkti in produkti lastniškega kapitala, razvitimi z EIF, EIB ali drugimi izvajalskimi partnerji, ki omogočajo nakup kmetij in razširitev inovativnih tehnologij.	2025–2027 in pozneje / nova strategija EU za biogospodarstvo
Prostovoljni ukrepi na ravni držav članic		
Izboljšanje dostopa do kreditov prek spodbujevalnih bank	Sodelovanje z nacionalnimi spodbujevalnimi bankami za razvoj shem, ki izboljšujejo dostop kmetov do kreditov.	od 4. četrtega 2025

B. Dostop do znanja in spretnosti

Prilagojeno usposabljanje in nabori spretnosti za vzpostavitev in vzdrževanje kmetij, ki so sposobne preživetja, so ključni dejavniki, ki omogočajo uspeh mladih kmetov. Izzivi se pojavijo precej pred zagonom kmetije, in sicer pri prebijanju čez kompleksne pravne in finančne okvire ter pripravi poslovnih načrtov, ki ekonomsko sposobnost preživetja usklajujejo s socialno in okoljsko trajnostnostjo. S sistemi strukturirane podpore, ki nudijo usposabljanje, svetovanje in mentorstvo pred in med vzpostavitvijo kmetije ter po njej, se tveganje neuspeha zmanjša. Izzivi, ki se pojavijo pri prenosu spretnosti med prevzemom ali prilagajanjem vlog znotraj obstoječih družinskih kmetijskih gospodarstev, se razlikujejo od izzivov, ki zadevajo kmete prve generacije.

Izobraževanje in usposabljanje na področju kmetijstva ter svetovalne storitve morajo poleg poslovnega načrtovanja in razvoja zajemati nove izzive in priložnosti, kot so podnebne spremembe, izguba biotske raznovrstnosti, digitalizacija, vključevanje energije iz obnovljivih virov ali prakse pametnega kmetovanja, ki se opirajo na evropske vesoljske sisteme, kot sta Copernicus in Galileo. Enako pomembna je finančna pismenost, kot je poudarjeno v strategiji EU za finančno pismenost³⁵, saj mladim kmetom omogoča učinkovito upravljanje naložb, kreditov in tveganja ter sprejemanje informiranih odločitev za dolgoročno sposobnost preživetja. Za trajnostno preobrazbo sektorja je bistveno, da se mladim in novim kmetom zagotovijo spretnosti in orodja za sprejemanje agroekoloških praks, kombiniranje digitalizacije z (redko) delovno silo in ustvarjanje dodane vrednosti, na primer z biogospodarskimi pobudami. Možnosti vseživljenjskega učenja, oblike usposabljanja ob delu,

³⁵ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o strategiji za finančno pismenost v EU.

izmenjave in digitalna orodja so ključnega pomena za zagotavljanje dostopnosti znanja in spretnosti. Poleg tega so usmerjena prizadevanja za vključitev kmetov, ki se s kmetijsko dejavnostjo ukvarjajo s krajšim delovnim časom, kmetijskih delavcev, žensk in skupin v ranljivem položaju bistvena za doseganje vključevalnosti in širitev priložnosti.

Dostopne sodelovalne platforme, ki spodbujajo izmenjavo znanja, opreme in storitev, prispevajo k zniževanju stroškov, krepitevi odpornosti skupnosti in spodbujanju inovacij. V sedanjem večletnem finančnem okviru Pakt za spretnosti – agroživilsko partnerstvo³⁶ podpira deležnike pri izpopolnjevanju in preusposabljanju za zeleni in digitalni prehod, pri čemer ponuja znanje, nasvete glede financiranja in priložnosti za sodelovanje. Centri poklicne odličnosti Erasmus+ prav tako obravnavajo izzive v zvezi s spretnostmi na področju kmetijstva. Kar zadeva naslednji večletni finančni okvir, sta potrebna nadaljnja podpora in usklajevanje prek pobud, kot so evropsko partnerstvo za inovacije na področju kmetijske produktivnosti (EIP-AGRI) in usklajeni instrumenti SKP, da se poveča sposobnost mladih kmetov in novih udeležencev za skupno sprejemanje in razvijanje rešitev.

Program Obzorje Evropa zdaj vključuje poseben sklop 6 za kmetijstvo in biogospodarstvo, ki ustvarja nove priložnosti za povezovanje podpore iz SKP in ESK z naprednimi raziskavami in inovacijami, da imajo lahko mladi kmetje neposredne koristi od rešitev, ki jih financira EU. Poleg pobud, kot so evropsko partnerstvo za inovacije na področju kmetijske produktivnosti (EIP-AGRI) in usklajeni instrumenti SKP, je potreben lažji dostop do tega znanja, da se poveča sposobnost mladih kmetov in novih udeležencev za skupno sprejemanje in razvijanje rešitev.

Številni kmetje so tudi posestniki gozdov, zaradi česar je dostop do specializiranega usposabljanja na področju gozdarstva, vključno z varnimi delovnimi praksami, ključnega pomena za ustrezno gospodarjenje z gozdovi, odpornost podeželja in varnost na obmejnih območjih.

Vodilne pobude

- ***Erasmus za mlade podjetnike*** je močno orodje za spodbujanje generacijske pomladitve v kmetijstvu. Namenjen je podjetnikom, pri čemer novim in mladim kmetom omogoča, da s sodelovanjem z izkušenimi podjetniki v več kot 40 državah pridobijo bistvene poslovne spretnosti, samozavest in mreže. Komisija si prizadeva za večjo prepoznavnost programa na podeželskih območjih, da bi ga lahko izkoristilo več mladih in novih kmetov.
- ***Platforma za ženske v kmetijstvu***: cilj platforme bo privabiti več žensk v kmetijstvo, spodbujati enake možnosti, izmenjavo izkušenj in mentorstvo ter priznati ključno vlogo žensk v prihodnosti kmetijstva in razvoja podeželja.
- ***„Kmetje prihodnosti“ – sveženj najboljših praks, namenjen vsem kmetijskim šolam v EU***
V svežnju bodo dijakom predstavljeni jasni in praktični primeri sodobnih pristopov h kmetovanju, kot so diverzifikacija, digitalna orodja, trajnostnost in sodelovanje pri novih poslovnih modelih. Ti primeri kažejo, da je sodobno kmetovanje inovativno in povezano s širšim gospodarstvom. Z vključitvijo teh primerov v izobraževanje se dijakom pomaga, da kmetovanje vidijo kot dinamično in v prihodnost usmerjeno poklicno pot.

³⁶ [Pakt za spretnosti – agroživilski ekosistem](#).

Ukrepi, predlagani v SKP za obdobje 2028–2034		
Krepitev AKIS in svetovalnih storitev za medgeneracijsko sodelovanje	V okviru sistema znanja in inovacij na področju kmetijstva (AKIS) vključitev prilagojenega usposabljanja za mlade kmete, da se podpre generacijska pomladitev. Mladi kmetje pred zagonom kmetije in po njem prejmejo mentorstvo, ki zajema dostop do zemljišč, poslovno načrtovanje, tehnična in pravna vprašanja ter vprašanja trajnosti s poudarkom na inovativnih rešitvah.	nova SKP – od leta 2028
Ukrepi, predlagani v drugih politikah EU		
Raziskave in inovacije, usmerjene v potrebe mlajših generacij	Uporaba sredstev programa Obzorje Evropa za podporo generacijski pomladitvi v sektorju z raziskavami in inovacijami, ki so prilagojene potrebam mladih generacij, vključevanjem mladih kmetov v inovacijski proces in spodbujanjem s tem povezanih svetovalnih storitev.	delovni program Obzorje Evropa za leto 2027
Prostovoljni ukrepi na ravni držav članic		Prostovoljno
Inovativne spretnosti na področju kmetijstva	Uporaba pametne specializacije, platforme za izkoriščanje potenciala talentov in partnerstva za agroživilske spretnosti v okviru pakta za spretnosti za spodbujanje inovacij, preusposabljanje in zadržanje talentov na podeželskih območjih. Regije bi morale v strategijah pametne specializacije dati prednost kmetijstvu in generacijski pomladitvi. Platforma za izkoriščanje potenciala talentov lahko privabi mlade s prilagojenim izobraževanjem in mobilnostjo, akterji agroživilskega sektorja pa bi se morali priključiti paktu, da bi skupaj razvili usposabljanje ter mlade kmete in nove udeležence izpopolnili v inovativnih tehnologijah. Centri poklicne odličnosti Erasmus+ podpirajo transnacionalne mreže ter obravnavajo izzive sektorskih in medsektorskih spretnosti.	od 4. četrtnetja 2025
Prožno in posodobljeno izobraževanje in usposabljanje na področju kmetijstva	Prilagoditev izobraževalnih programov ter ponujanje prožnih in dostopnih oblik z novimi ali obstoječimi digitalnimi orodji, da se zadovoljijo potrebe kmetovanja s krajšim delovnim časom in obravnavajo novi izzivi, vključno s strategijami diverzifikacije in dohodkov.	od 4. četrtnetja 2025
Podpora organizacijam mladih kmetov	Usmerjanje financiranja in programov, da se podprejo organizacije mladih kmetov ter zagotovi, da se njihov glas sliši.	od 4. četrtnetja 2025
Uporaba pobude ALMA za podporo odkrivanju in povečanju privlačnosti kmetijstva med populacijo NEET	ALMA (<i>Aim, Learn, Master, Achieve</i>) je pobuda EU za socialno vključevanje, ki mladim, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljaajo, pomaga pri ponovnem vključevanju v družbo z razvijanjem mehkih veščin in ponujanjem prilagojene podpore. Čeprav ni omejena na en sektor, bi izmenjave v kmetijstvu lahko povečale ozaveščenost o njegovi privlačnosti. Vključevanje kmetov v gostitev udeležencev pri praksah v tujini bi lahko podprlo razvoj spretnosti ter mlade spodbudilo, da razmislijo o delovnih mestih v kmetijstvu. Z vključitvijo tega pristopa v nacionalne sisteme AKIS bi se lahko okrepila zaposlovanje na podeželju in generacijska pomladitev.	od 4. četrtnetja 2025
Prostovoljni ukrepi za deležnike		Prostovoljno
Vzajemno učenje za mlade in nove kmete	Organizacije mladih kmetov, zadrage in partnerji bi morali poskrbeti za mentorstvo, usposabljanje in vzajemno učenje, da se okrepijo poslovne in vodstvene spretnosti mladih in novih kmetov.	od leta 2026

C. Dostop do zemljišč

Prenos zemljišč je v središču generacijske pomladitve. Izziv ponazarja neuravnoteženost pri zemljiški posesti: medtem ko ima večina starejših kmetov zemljišča v lasti, jih mlajše generacije pogosto najemajo, pri čemer 15 milijonov hektarjev upravljajo kot najemniki, 10 milijonov pa kot lastniki. Za številne nove udeležence je zakup dostopnejša možnost, čeprav lahko kratkoročni zakup omeji njihovo sposobnost dolgoročnega vlaganja in načrtovanja.

Čeprav imajo nekatere države članice posebne upravne sheme in določbe za lažji prenos kmetij, je predčasno dedovanje pogosto zahtevno; upravni in finančni odvračilni dejavniki kmete odvrčajo od predaje kmetijskih gospodarstev pred upokojitvijo. **Poenostavljena pravila in usmerjene spodbude bi povečali privlačnost predčasnih prehodov.**

Prenos kmetije po kmetovi smrti pogosto ovirajo zapleteni pravni okviri in visoka davčna bremena. Tudi kadar obstaja davčna olajšava ali poenostavljeno dedovanje, tradicionalne prakse v nekaterih regijah povzročajo razdrobljenost, kar otežuje komasacijo kmetijskih zemljišč, ki so sposobna preživetja. Države članice bi morale te ovire odpraviti, da bi omogočile učinkovitejši prenos zemljišč na kmete. Komisija bo zato relevantne ekonomske in socialne vidike, povezane z generacijsko pomladitvijo, vključila v proces evropskega semestra, da bi zagotovila, da so nacionalne politike usklajene s cilji EU in so uvedene ustrezne reforme.

Za tiste, ki nimajo dostopa do podedovanih zemljišč, je nakup glavna pot do kmetovanja, vendar tudi najtežja. Cene v povprečju v EU znašajo 11 791 EUR na hektar, vendar v nekaterih regijah dosega več kot 280 000 EUR na hektar. Mladi kmetje se zaradi redkih kreditov, težkih pogojev odplačevanja ter pogosto skromne in nepredvidljive donosnosti naložb srečujejo z velikimi ovirami za vstop v kmetovanje. Države članice lahko to olajšajo s shemami cenovno dostopnih posojil, predkupnimi pravicami v korist mladih kmetov (ki ne diskriminirajo glede na državljanstvo) in posebnimi mehanizmi usklajevanja za povezovanje kmetov, ki se upokojujejo, ali lastnikov zemljišč z bodočimi kmeti. Istočasno morajo države članice ukrepati proti špekulativnim nakupom in prilaščanju zemljišč, da bi kmetijska zemljišča ostala na voljo za kmetovanje³⁷.

Dostopnejša možnost je lahko zakup. Skoraj polovica kmetijskih zemljišč v EU je v najemu, vendar so zaradi kratkoročnih ureditev novi udeleženci v ranljivem položaju. Trdnjše dolgoročne pogodbe bi v povezavi s prednostim obravnavanjem mladih kmetov pri dodeljevanju občinskih ali javnih zemljišč izboljšale stabilnost in zaupanje.

Pojavljajo se tudi alternativni modeli, od skladov zemljišč in skupnostnih zemljiških skladov do kmetijskih inkubatorjev. Da bi ti modeli postali uspešni v večjem obsegu, potrebujejo podporne pravne okvire in regionalno podporo. Hkrati konkurenca za zemljišča za druge namene zmanjšuje razpoložljivost kmetijskih zemljišč in napihuje cene zemljišč v škodo kmetijstva. Izkoriščanje zemljišč zmanjšuje razpoložljivost kmetijskih zemljišč. Stalno spreminjanje namembnosti kmetijskih zemljišč v urbano in industrijsko rabo napihuje cene in omejuje dostop za mlade kmete. Države članice bi se morale uskladiti s ciljem EU „brez

³⁷ Odbor za svetovno prehransko varnost (2012), *prostovoljne smernice za odgovorno upravljanje zemljiške posesti, ribištva in gozdov v okviru nacionalne prehranske varnosti*, FAO, Rim.

neto izkoriščanja zemljišč do leta 2050³⁸, in sicer z močnejšo zaščito kmetijskih zemljišč pri načrtovanju rabe zemljišč.

Zemljiški politiki po vsej EU bi koristila tesnejše sodelovanje in izmenjava podatkov med državami članicami. V podporo temu Komisija razvija analitično podlago za **evropsko opazovalnico za zemljišča**, zasnovano kot forum za razpravo, da bi se prispevalo k odpravi informacijskih vrzeli in povečanju preglednosti pri transakcijah z zemljišči, cenah, spremembah rabe in tržnih trendih. Opazovalnica bo državam članicam nudila dokaze in orodja za oblikovanje pravičnejših in učinkovitejših ukrepov, ki bodo prilagojeni njihovim nacionalnim razmeram ter bodo prispevali k skupnim ciljem EU, vključno z generacijsko pomladitvijo.

Vodilne pobude

- **Evropska opazovalnica za zemljišča** za izboljšanje preglednosti zemljišč, pomoč kmetom pri dostopu do razpoložljivih zemljišč, podporo pri dedovanju kmetij, prispevanje k politikam in preprečevanje špekulacij v zvezi z zemljišči, kar bo novim udeležencem olajšalo začetek kmetovanja.
- **Nacionalne zemljiške politike** za odpravo ovir pri dostopu, preprečevanje špekulativnih nakupov in uskladitev s cilji EU za generacijsko pomladitev, ki jih je treba zajeti z evropskim semestrom oziroma v okviru njega.

Ukrepi, predlagani v drugih politikah EU		
Ocena trga zemljišč za generacijsko pomladitev	Izvedba dveh medsebojno povezanih študij za boljše razumevanje z zemljišči povezanih ovir za generacijsko pomladitev v kmetijstvu, da se: 1. proučijo financiranja kmetijskih zemljišč ter njene socialno-ekonomske posledice in posledice na okolje ter 2. analizira razvoj cen kmetijskih zemljišč glede na kmetijsko-okoljske in socialne dejavnike.	do 4. četrtletja 2026
Prostovoljni ukrepi na ravni držav članic		
Storitve mobilnosti lastništva zemljišč	Podpiranje zaupnih shem mobilnosti lastništva zemljišč, ki lastnike zemljišč prek zakupov, partnerstev, kmetovanja na splošno in orodij za usklajevanje ponudbe zemljišč povezujejo z novimi udeleženci. Spodbujanje pravnih okvirov, ki zagotavljajo dolgoročne zakupe in spodbujajo stabilnost zakupa, da se mladim kmetom omogočijo postopni prevzemi kmetij in naložbe. Na podlagi pobud držav članic bi mreža EU povezala nacionalne platforme.	od 4. četrtletja 2025
Alternativni modeli prenosa lastništva in gospodarstev	Podpiranje medgeneracijskih prenosov lastništva in prenosov lastništva, ki jih vodijo delavci, vključno z delavskimi odkupi, pri katerih zaposleni pridobijo deleže kmetij, in združenih modelov upravljanja zemljišč. Prednostna obravnava podpore modelom, ki omogočajo postopne ali skupinske prehode lastništva.	od 4. četrtletja 2025
Skladi zemljišč in ponovna uporaba opuščenih zemljišč	Podpiranje javnih skladov zemljišč za upravljanje in spremembo namembnosti opuščenih ali razdrobljenih zemljišč, s čimer se olajša dostop za mlade kmete in nove udeležence. Spodbujanje mehanizmov združenega zakupa, kadar je ustrezno.	od 4. četrtletja 2025

³⁸ Evropska komisija (2011), Časovni okvir za Evropo, gospodarno z viri, COM(2011) 571, Bruselj, ki določa cilj „brez neto izkoriščanja zemljišč do leta 2050“, potrjen v Strategiji EU za tla do leta 2030, Evropska komisija (2021), COM(2021) 699, Bruselj.

Sodelovanje finančnih institucij v državni lasti	Spodbujanje finančnih institucij, da podprejo dostop do kmetijskih zemljišč in njihov razvoj s ponujanjem finančnih produktov, kot so posojila za nakup, garancije za posojila in subvencionirane obrestne mere za izboljšanje in komasacijo zemljišč, ter mladim kmetom tako pomagajo premagati finančne ovire in izboljšati sposobnost preživetja kmetij.	od 4. četrtnetja 2025
Nižji stroški transakcij z zemljišči za majhne kmetije	Podpiranje reform in subvencij za znižanje visokih stroškov registracije zemljišč in transakcij z zemljišči, ki so velika ovira za mlade kmete. Za odvrčanje od špekulacij brez hkratnega oviranja novih udeležencev razmislek o oprostitvi ali znižanju pristojbin za male kmetije, na primer določitvi pragov ali sorazmernosti stroškov glede na velikost zemljišča.	od 4. četrtnetja 2025

D. Odpornost, pravični življenjski pogoji in dostop do novih dohodkovnih priložnosti

Pomladitev kmetijstva ni odvisna zgolj od dostopa do zemljišč, spretnosti ali finančnih sredstev, temveč tudi od splošnih gospodarskih priložnosti v kmetijstvu in privlačnosti podeželskega življenja. Številni mladi oklevajo, ali bi ostali v kmetijstvu in na podeželskih območjih oziroma se tja vrnili, če priložnosti za zaslužek, storitve in kakovost življenja zaostajajo za mestnimi standardi. SKP ima ključno vlogo pri zagotavljanju ekonomske uspešnosti in privlačnosti kmetijstva in drugih dejavnosti na podeželskih območjih EU, pri čemer dopolnjuje kohezijsko politiko in druge politike EU. Opazovalna skupina EU za podeželje³⁹ zagotavlja posodobljene podatke in analize o razmerah, odpornosti in kakovosti življenja na podeželju ter podpira z dokazi podprto oblikovanje politik.

Poleg tega je v skladu z evropskim stebrom socialnih pravic izboljšanje dostopa do zdravstvenega varstva, varstva otrok, oskrbe starejših, prevoza, stanovanj, lokalne infrastrukture, izobraževanja in usposabljanja, zaposlitvenih možnosti (za mlade in družinske člane kmetov) in socialne podpore, ki se izvajajo v prožnih in dostopnih oblikah ter jih krepijo digitalna orodja in skupnostne mreže, bistvenega pomena, da kmetijstvo postane združljivo z družinskim življenjem ter da se prepreči izoliranost in depopulacija.

Primeri storitev na podeželju v podporo kmetom

- **Avstrija – podeželske zadruge za varstvo otrok:** pobude za varstvo otrok v skupnosti, ki družinam s kmetijami omogočajo usklajevanje družinskih in delovnih obveznosti.
- **Finska – mobilne enote zdravstvenega in socialnega varstva:** zagotavljanje osnovne zdravstvene in socialne podpore neposredno na oddaljenih podeželskih območjih, s čimer se izboljša kakovost življenja in zmanjša pritisk na kmetijska gospodinjstva.

Odločilno vlogo imajo lahko tudi močnejša socialna zaščita in socialne storitve, prilagojene kmetom. Stabilni dohodki, zdravstveno zavarovanje (vključno z duševnim zdravjem in dolgotrajno oskrbo), starševski dopust in dopust za oskrbo ter ustrezne pokojnine zagotavljajo varnost, ki jo novi udeleženci potrebujejo, da prevzamejo tveganje in zgradijo poklicno pot v kmetijstvu. Vključujoči sistemi, ki podpirajo, povezujejo in privabljajo vse kmete, vključno s kmeti s krajšim delovnim časom, ženskami in skupinami v ranljivem položaju, ter obravnavajo izzive na področju duševnega zdravja na podeželskih območjih, krepijo pravičnost in odpornost v podeželskih skupnostih.

³⁹ Opazovalna skupina EU za podeželje, *rural-vision.europa.eu*.

Hkrati je **za odpornost bistvena gospodarska diverzifikacija**. Mladi kmetje, ki lahko tradicionalno kmetovanje združujejo s podnebno pametnimi praksami, novimi biogospodarskimi pobudami in vrednostnimi verigami, kmečkim turizmom, proizvodnjo energije iz obnovljivih virov ali digitalizacijo, pridobijo konkurenčnost in dolgoročno sposobnost preživetja. Lokalni prehranski sistemi, od kratkih dobavnih verig do kmetijstva, ki ga podpira skupnost, povečujejo stabilnost dohodkov in krepijo socialne vezi, hkrati pa potrošnike tesneje povezujejo s hrano, ki jo imajo na krožniku. Poleg tega lahko možnosti financiranja za obrate za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na kmetijah zmanjšajo ovire vnaprejšnjih naložb ter privedejo do dolgoročnega zmanjšanja stroškov in do morebitnih pritokov dohodka, s čimer se okrepi sposobnost preživetja kmetij in energetska odpornost podeželja.

Vztrajen izziv je dojemanje: kmetijstvo še vedno pogosto velja za težek in zastarel poklic. Spreminjanje te podobe s predstavitvijo inovacij, trajnostnosti in razpoložljive podpore bo ključnega pomena za privabljanje novih generacij. Z uporabo novih komunikacijskih kanalov in družbenih medijev bi se lahko doseglo in vključilo mlajše občinstvo ter jih spodbudilo, da na kmetovanje gledajo kot na poklicno pot, ki ponuja prožnost, kakovost življenja blizu narave in pomemben prispevek k družbi.

Ti ukrepi lahko skupaj ustvarijo bolj živahna, raznolika in odporna podeželska območja, na katerih si mladi želijo živeti, delati in vlagati v svojo prihodnost. To je temelj za trajno generacijsko pomladitev v evropskem kmetijstvu.

Vodilne pobude

- ***Službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah, ki so del predloga nove SKP, bi uvedle podporo za pomoč kmetom, da izkoristijo bolniški dopust zaradi bolezni ali poškodbe, dopust za starševsko odgovornost in nego, tudi oskrbo starejših kmetov, počitnice ali usposabljanje. Financiranje bi moralo pokrivati vzpostavitev služb za zagotavljanje nadomeščanja in plače delavcev, ki nadomeščajo med kratkotrajnimi odsotnostmi.***
- ***Mladi ambasadorji za podeželje:*** Evropska komisija bo vzpostavila program mladih ambasadorjev za podeželje. Izbrani bodo nekateri mladi, ki jim bo omogočena podpora, da delujejo kot zagovorniki kmetijstva in podeželskega življenja ter dejavno prispevajo k razpravam o politikah. Ti ambasadorji bodo z ozaveščanjem, zgodbarjenjem in vrstniškim sodelovanjem pomagali preoblikovati dožemanje javnosti, povečati zanimanje med mladimi in izboljšati splošno podobo kmetijstva in podeželskih območij po vsej Evropi.

Ukrepi, predlagani v sedanji SKP in v predlogu SKP za obdobje 2028–2034		
Naložbe v energetski in podnebni prehod	Podpiranje projektov proizvodnje energije iz obnovljivih virov na kmetijah in naložb v prilagajanje podnebnim spremembam, da se poveča odpornost mladih kmetov na podnebna tveganja.	sedanji in novi načrti SKP
Podeželske strategije, infrastrukture in poslovna diverzifikacija	Spodbujanje celostnega pristopa k podeželskim območjem v načrtih za nacionalna in regionalna partnerstva ter pri načrtovanju instrumentov celostnega teritorialnega razvoja, pri čemer se zagotovi financiranje za dostopne podeželske infrastrukture in storitve, zlasti na oddaljenih območjih, kot so najbolj oddaljene regije EU, vključno s povezljivostjo in prevozom, za izboljšanje sposobnosti preživetja na podeželju.	sedanja SKP za naložbe v infrastrukturo, nova SKP, načrti za NRP – od leta 2028

LEADER / lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost	Podpiranje lokalnega razvoja podeželja in mreženja prek pobude LEADER / lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, ter spodbujanje vključevanja mladih in žensk ter zmanjšanje izoliranosti na podeželju.	trenutna SKP in sklad NRP
Ukrepi, predlagani v drugih politikah EU		
Usklajeno ukrepanje za podeželska območja na ravni EU	S posodobljenim akcijskim načrtom EU za podeželje spodbujanje ukrepov, ki podpirajo privlačnost podeželskih območij, na več področjih politike, vključno z izobraževanjem in usposabljanjem, energetskimi skupnostmi, povezljivostjo, biogospodarstvom in udejstvovanjem mladih. Krepitev prizadevanj za okrepitev glasu podeželja, mreženje in usklajevanje ukrepov za podeželska območja s paktom za podeželje v letih 2026 in 2027.	1. četrtnetlje 2026
Spodbujanje socialnega kmetijstva⁴⁰	Spodbujanje prostovoljstva na kmetijah, ki izvajajo zelene programe socialnega in zdravstvenega varstva, in socialnih kmetijah s sodelovanjem v Evropski solidarnostni enoti ter podpiranje držav članic pri razvoju pobud za mlade, ki ponujajo dostopne socialne storitve in storitve oskrbe na podeželskih območjih.	4. četrtnetlje 2026
Gospodarjenje z ogljikom, trgi ogljika in odpornost	Uredba EU o certificiranju odvzemov ogljika in gospodarjenja z ogljikom ponuja možnost za prostovoljno povezovanje kmetov, gozdarjev in upravljavcev zemljišč s trgi ogljika, s čimer jim zagotavlja dodaten pritok dohodka ter krepi njihovo konkurenčnost in odpornost njihovih kmetij.	od 4. četrtnetlja 2025
Prostovoljni ukrepi na ravni držav članic		Prostovoljno
Lokalna dodana vrednost v prehranskih sistemih	Podpiranje lokalnih in regionalnih prehranskih strategij in inovacijskih strategij, povezanih s hrano, spodbujanje neposredne prodaje prek lokalnih trgovin in trgovin na kmetijah ter izboljšanje povezav med mesti in podeželjem, da se mladim in novim kmetom pomaga pri dostopu do priložnosti ter spodbudijo kmetovanje, predelava in maloprodaja v skupnosti.	od 4. četrtnetlja 2025

E. Dedovanje in upokožitev

Pokojninske sheme in načrtovanje dedovanja so osnova za zagotavljanje generacijske pomladitve v kmetijstvu. Bistveno je, da imajo starejši kmetje, ki se želijo upokožiti, možnosti in sredstva, da to storijo dostojno in s finančno varnostjo. Številni starejši kmetje po EU odlašajo z upokožitvijo zaradi neustreznega pokojninskega zavarovanja in pomanjkanja vzdržnih alternativ dohodku kmetije. Ta finančna negotovost pogosto povzroča nepripravljenost za prenos zemljišč ali umik iz aktivnega dela, kar zmanjšuje mobilnost lastništva zemljišč in onemogoča priložnosti za mlajše kmete za vstop v sektor in zagon dejavnosti v njem.

SKP ima v zvezi s tem pogosto socialno vlogo. Za številne starejše kmete, ki nimajo ustreznih pokojninskih pravic, so plačila SKP edini dohodek in postanejo varnostna mreža. To kaže na potrebo po dopolnilnih nacionalnih ukrepih za krepitev možnosti socialne zaščite in upokožitve, ki bi ustrezno zajemale kmete.

⁴⁰ Socialno kmetijstvo (ali „zelene programi socialnega in zdravstvenega varstva“) se nanaša na uporabo kmetijskih dejavnosti za ponujanje storitev zdravstvenega ali socialnega varstva ali izobraževalnih storitev za skupine v ranljivem položaju ob hkratni diverzifikaciji dejavnosti na kmetiji in prispevanju k razvoju podeželja.

Načrtovanje dedovanja je enako pomembno, vendar ostaja velika ovira. Brez pravne in svetovalne podpore se lahko prenos kmetij odloži ali slabo upravlja, kar povzroča konflikte in negotovost. Zgodnje načrtovanje je ključnega pomena za dolgoročno vzdržnost kmetijskega sektorja, hkrati pa starejšim generacijam omogoča, da se postopno umaknejo, ostanejo vključene, če to želijo, ter da predajo odgovornosti na strukturiran način, ki spoštuje njihovo vlogo in izkušnje.

V evropskem semestru se bo še naprej spremljalo, kako nacionalne pokojninske politike in politike socialne zaščite prispevajo k doseganju ustreznih dohodkov za starejše in dostopa do socialne zaščite za različne poklicne skupine, vključno s kmeti.

Primeri pokojninskih sistemov, ki podpirajo generacijsko pomladitev

- **Nemčija** – nemška kmetijska pokojninska banka podpira dedovanje kmetij z zagotavljanjem pokojninskih dohodkov in socialnega zavarovanja za kmete, ki se upokojijo.
- **Francija** – prilagojeni pokojninski sistemi zagotavljajo podobno podporo, kar kaže, kako lahko prilagojena socialna zaščita olajša generacijsko pomladitev v kmetijstvu.

Uspešnim sistemom so skupne naslednje ključne značilnosti: v zavarovanje so vključeni vsi družinski člani, da se izogne obdobjem neplačevanja prispevkov; ponujajo prožne, na dohodku temelječe ali pavšalne prispevke, ki odražajo variabilnost dohodkov kmetij, ter se zanašajo na javne subvencije, ki se upravičeno obravnavajo kot naložbe v enakost na podeželju in prehransko varnost. Vključevalnost še dodatno zagotavljajo jasne pravne opredelitve in pravične ocene materialnega položaja.

Navsezadnje vlaganje v ustrezne in stabilne pokojninske sisteme za kmete ni zgolj vprašanje socialne pravičnosti, temveč je tudi strateški vzvod za zagotavljanje generacijske pomladitve, mobilnosti lastništva zemljišč in dolgoročne trajnostnosti kmetijstva EU.

Vodilne pobude

- **Povezovanje neposrednih plačil z upokojitveno starostjo kmetov do leta 2032, kot je predlagano v SKP za obdobje po letu 2027.** Kmetje, ki dosežejo upokojitveno starost in prejema starostno pokojnino, ne bodo več upravičeni do neposrednih plačil, kar spodbuja medgeneracijsko dedovanje.
- **Vključevanje relevantnih vidikov generacijske pomladitve v zvezi z dedovanjem v evropski semester** ter vključevanje pokojninskih reform, reform upokojevanja in reform prenosa kmetij v nacionalne okvire politike bosta olajšala pravočasno dedovanje, mobilnost lastništva zemljišč in dohodkovno varnost kmetov, ki se upokojijo.

Ukrepi, predlagani v SKP za obdobje 2028–2034		Časovnica
Podpora načrtovanju dedovanja kmetij prek sistema AKIS	Ponujanje usmerjenega usposabljanja in svetovalnih storitev prek sistema znanja in inovacij na področju kmetijstva (AKIS) v podporo nemotenemu in pravočasnemu dedovanju kmetij. Starejši kmetje bi morali prejeti nasvete o pravnem in finančnem načrtovanju ter načrtovanju dedovanja, mladim kmetom pa se zagotovi usposabljanje o okvirih dedovanja, neprekinjenem poslovanju in načrtih za modernizacijo. Omogočanje skupnih načrtovalnih	nova SKP – od leta 2028

	srečanj med generacijami, ki jih podpirajo usposobljeni svetovalci ali mediatorji, za pripravo jasnih in realističnih načrtov prehoda.	
Ukrepi, predlagani v drugih politikah EU		
Izboljšanje znanja o davkih in dedovanju kmetij	Študija o tem, kako politike davka na dediščino in darila vplivajo na dedovanje kmetij v državah članicah, na podlagi dokazov evropske opazovalnice za zemljišča. Opredelitev fiskalnih in pravnih ovir, ki odlagajo ali otežujejo pravočasne prenose, da se zagotovi podlaga za reforme, ki omogočajo predčasno upokožitev, nemoteno dedovanje in učinkovitejšo generacijsko pomladitev.	začetek v 4. četrtletju 2026
Izmenjava najboljših praks	Da se podpre prehod iz kmetijske dejavnosti v upokožitev, povezovanje neposrednih plačil z upokožitveno starostjo, spodbujanje izmenjave najboljših praks o dostopu do sistemov socialne varnosti za kmete s skupno razpravo z državami članicami.	2. četrtletje 2026
Prostovoljni ukrepi na ravni držav članic		Prostovoljno
Pokojninski sistemi	Zagotovitev ustreznega dostopa do pokojninskih sistemov, ki starejšim kmetom in kmetijskim delavcem zagotavljajo zadostno pokojninsko varnost.	od 4. četrtletja 2025
Zakonodaja za lažji prenos kmetij	Sprejetje zakonodajnih ukrepov na področjih, kot so obdavčitev, dedovanje in prenos zemljišč, ki olajšujejo prenos premoženja na kmetijah iz ene generacije v drugo.	od 4. četrtletja 2025
Socialna varnost in socialne storitve	Zagotavljanje stabilnosti, odprava vrzeli med spoloma in podpiranje življenjskih prehodov z vključujočimi sistemi socialne varnosti za kmete, vključno z ženskami, upokoženci ter invalidi in drugimi skupinami v ranljivem položaju, ter dostopom do visokokakovostnih in cenovno dostopnih socialnih storitev, vključno z dolgotrajno oskrbo.	od 4. četrtletja 2025
Prostovoljni ukrepi za deležnike		Prostovoljno
Sodelovalno medgeneracijsko dedovanje kmetij	Organizacije kmetov, ki zastopajo starejše in mlajše generacije, skupaj z zadrugami, svetovalnimi službami in podeželskimi mrežami sodelujejo na področju medgeneracijskega sodelovanja ter nudijo usposabljanje o prenosu kmetij, načrtovanju dedovanja in pravnih/finančnih vidikih predaje.	od 4. četrtletja 2025

ZAKLJUČEK

Strategija za generacijsko pomladitev v kmetijstvu temelji na ključnih vodilnih pobudah, podprtih s celovitim sklopom pobud, ki bi se lahko izvajale na medsebojno povezanih ravneh: pobude v okviru sedanje in prihodnje SKP, pobude v okviru drugih politik EU, ukrepi pod vodstvom držav članic, ki so pristojne na ključnih področjih, kot so dostop do zemljišč, davčna politika, izobraževanje in pokojnine, ter ukrepi deležnikov. Za premagovanje velikih ovir je potrebno močno sodelovanje na nacionalni in regionalni ravni.

Ta strategija določa jasno pot za podpiranje generacijske pomladitve v evropskem kmetijstvu s preoblikovanjem ambicij politike v praktične ukrepe. Določa okvir, ki povezuje različne politike in ravni upravljanja za odpravljanje ovir, s katerimi se srečujejo mladi, ter spodbujanje pravičnih pogojev za starejše kmete, ki zapuščajo sektor, med drugim z ustreznimi sistemi upokojevanja in pokojnin. Uvaja tudi novo platformo za ženske v kmetijstvu za spodbujanje enakih možnosti in mreženja. Posebna pozornost je namenjena

kmetom, mlajšim od 40 let, ki imajo največje težave pri dostopu do finančnih sredstev in kreditov, hkrati pa se priznava ključna vloga novih kmetov vseh starosti pri ohranjanju prehranskih sistemov, vitalnosti podeželja in okoljske zapuščine v EU.

Komisija je predlagala, da vse države članice do leta 2028 kot del načrtov za nacionalna in regionalna partnerstva vzpostavijo svoje strategije za generacijsko pomladitev v kmetijstvu, ki bodo združevale ukrepe v okviru kmetijske politike EU, nacionalnih podeželskih politik ter fiskalnih in socialnih okvirov. Komisija države članice poziva, naj ukrepe prilagodijo svojim specifičnim potrebam, pri čemer priznava različne kmetijske sisteme, zakone o dedovanju in davkih ter razmere na podeželju po Evropi.

Za doseganje ciljev strategije je potrebno **tesno sodelovanje med nacionalnimi in regionalnimi organi ter kmeti vseh generacij, podprto s političnim vodstvom, namenskim financiranjem in dolgoročno zavezanostjo vseh akterjev.** Navedeni dejavniki so bistveni za oblikovanje učinkovitih in okoljsčinam prilagojenih ukrepov ter sprostitev potenciala naslednje generacije.

Ta prizadevanja dopolnjujejo komuniciranje, promocija in podpiranje diverzifikacije kmetij, ki povečujejo prepoznavnost kmetovanja kot privlačne, smiselne in vzdržne poklicne poti, hkrati pa poudarjajo širši družbeni pomen generacijske pomladitve za prihodnost evropskih prehranskih sistemov in podeželskih skupnosti.

Ti ukrepi so skupaj temelj za trajno generacijsko pomladitev v evropskem kmetijstvu.

Strategija, ki odraža navedeno ambicijo in temelji na predlogu SKP za obdobje 2028–2034, določa **želeni cilj povečanja sedanjega 12-odstotnega deleža mladih kmetov v EU do leta 2040 na 24 %, če se štejejo tudi novi kmetje.** To je v skladu s priporočilom Komisije, da se **vsaj 6 % odhodkov za kmetijstvo nameni za generacijsko pomladitev,** kar je zlasti pomembno za države članice, ki na tem področju zaostajajo.

Komisija bo še naprej sodelovala z mladimi kmeti in namerava oceniti napredek med dialogi o mladinski politiki, zlasti med dialogom, ki bo potekal spomladi 2029 v zadnjem letu sedanjega mandata komisarskega kolegija.